

Dyrektor szkoły nie może zastąpić nauczyciela w obowiązku klasyfikacji śródrocznej i rocznej ucznia.

Zasady oceniania uczniów reguluje ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tj.:Dz.U. z 2018r., poz. 1457)-dalej u.o.s.o., zgodnie z którą ocenianiu podlegają: osiągnięcia edukacyjne ucznia i zachowanie ucznia (art. 44b ust. 1) w ramach oceniania wewnątrzszkolnego i obejmuje m.in. formułowanie przez nauczycieli wymagań edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez ucznia oceny śródrocznej i rocznej (art. 44b ust. 5-6). Oznacza to, że **oceny osiągnięć mogą dokonywać wyłącznie nauczyciele, albowiem to oni określili wymagania i kryteria uzyskiwania poszczególnych ocen.**

Wniosek ten wyraźnie uzasadnia i podkreśla art. 44h ust. 1 u.o.s.o., gdzie ustawodawca wyraźnie wskazał uprawniony podmiot do ustalania ocen klasyfikacyjnych w brzmieniu: **“Śródroczne i roczne (...) oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych ustalają nauczyciele prowadzący poszczególne zajęcia edukacyjne, a śródroczną i roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania – wychowawca oddziału po zasięgnięciu opinii nauczycieli, uczniów danego oddziału oraz ocenianego ucznia.”.**

Ustawa o systemie oświaty nie reguluje kwestii oceniania ucznia w przypadku nieobecności nauczyciela prowadzącego zajęcia, a na pewno takich uprawnień nie daje dyrektorowi szkoły. W tej sytuacji należy odwołać się do przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (tj.: Dz. U. z 2018r., poz. 996 ze zm.) – dalej u.p.o. W art. 68 ust. 1 pkt 1 i pkt 4 określono kompetencje dyrektora, nakładając obowiązek kierowania działalnością szkoły oraz realizowania uchwał rady pedagogicznej, podjętych w ramach ich kompetencji stanowiących.

Zatem w przypadku nieobecności nauczyciela i konieczności realizacji zajęć z uczniami, w tym dokonywanie ich oceniania, **dyrektor działając na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 1 o.p.o. może przedstawić do opinii radzie pedagogicznej propozycje przydzielenia innemu nauczycielowi stałych prac i zajęć w zastępstwie nieobecnego.** Dopiero wówczas, wyznaczony i zaopiniowany przez radę pedagogiczną nauczyciel zdobędzie legitymację do prowadzenia zajęć i oceniania uczniów.

Przepisy prawa, nie pozwalają również wprowadzić innych uregulowań w powyższym zakresie do statutu szkoły, a szczególnie nadać dyrektorowi prawo wystawiania lub zmieniania ocen uczniów, albowiem u.o.s.o. expressis verbis pozostawia do uregulowania w statucie wyłącznie termin ustalania ocen (art. 44h ust. 6).

Rola dyrektora, zgodnie z § 22 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. z 2017r., poz. 1658) ogranicza się w ramach nadzoru pedagogicznego **do kontrolowania** przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej – czyli również oceniania, **jednak nie jest to uprawnienie nadzorcze, a jedynie kontrolne.** Dyrektor nie może zmienić oceny lub też wystawić w

zastępstwie, chyba że sam uczy określonych obowiązkowych zajęć i zastępuje nauczyciela nieobecnego. Uregulowane powinno to być w trybie art. 70 ust. 2 pkt 1 u.p.o.

Wystawienie przez dyrektora ocen rocznych lub ich zmian, pomijając regułę art. 70 ust. 2 pkt. 1 u.p.o. jest deliktem dyscyplinarnym, za który dyrektor może być pociągnięty do odpowiedzialności z uwagi na uchybienie obowiązkom nauczyciela o których mowa w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (tj.: Dz.U. z 2018r., poz. 967 ze zm.)

Tezę tę potwierdza orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej, bronione przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 lipca 2018r. (sygn. akt III APo 5/18). Sąd Apelacyjny rozpoznając sprawę obwinionego i uznanego winnym dyrektora, przytoczył powołanego przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną specjalistę prawa oświatowego opinie, że „za prawidłowe wystawienie oceny na koniec roku odpowiedzialny jest nauczyciel prowadzący zajęcia. Kontrola dyrektora szkoły nad tym procesem sprowadza się do tego, że dyrektor sprawdza, czy spełnione zostały wszystkie warunki gwarantujące poprawność wystawiania ocen. Podstawowym warunkiem prawidłowo wystawionej rocznej oceny jest nienaruszenie prawa nauczyciela do ustalania rocznych ocen klasyfikacyjnych z prowadzonych przez niego zajęć edukacyjnych (...) W czasie ustalania ocen i na zebraniu klasyfikacyjnym rady pedagogicznej dyrektor powinien przeciwdziałać wszelkim naciskom wywieranym na nauczycieli (...).”

Sąd Apelacyjny wyraźnie podkreślił, że od dyrektora „należy oczekiwać postawy strażnika przestrzegania prawa w kierowanej przez niego szkole, jak i podwyższonej świadomości naganności swojego zachowania i jego konsekwencji.”.

Należy przypomnieć, że skoro członkami komisji dyscyplinarnych w sprawach nauczycieli działających przy wojewodzie, w istocie i najczęściej (jeśli nie wyłącznie), są pracownicy kuratorium oświaty, to zażarta obrona przed sądem swojej tezy, odmawiającej dyrektorowi zmiany oceny lub jej wystawienia, jest stanowiskiem samego kuratorium, sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołami. Pozwala to wywieść wniosek, iż niedopuszczalna jest praktyka zmiany lub wystawiania ocen przez dyrektora, jeśli nie prowadzi tych zajęć z uczniami.

*autor jest prawnikiem, nauczycielem
na co dzień zajmuje się prawem oświatowym i prawem pracy*